

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

Vazební věznice Liberec

Pelhřimovská 347/3, P.O.Box 400, 460 62 Liberec 2

Tel.: 482 426 111, Fax: .: 482 426 245, ISDS: vmqd4vc

VÁŠ DOPIS č.j.: KVOP-11621/220
ZE DNE: 6.4.2020
NAŠE č.j.: VS-2495-3/ČJ-2020-800900-VK24

Veřejný ochránce práv
Mgr. Monika Šimůnková
Zástupkyně veřejného ochránce práv
Údolní 39
602 00 BRNO

VYŘIZUJE: [REDACTED]
TELEFON: [REDACTED]
FAX: [REDACTED]
E-MAIL: [REDACTED]

V Liberci dne 29. 5. 2020

Vazební věznice Liberec – vyjádření k dopisu

Vážená paní magistro,

na Vaši žádost se dovoluji vyjádřit k dopisu, který jsem obdržel dne 8.4.2020. Váš dopis je reakcí na moje stanovisko ke zprávě ze systematické kontroly, kterou provedli ve VV Liberec pověření zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv v prosinci 2018.

Po přečtení vašeho dopisu jsem se nemohl nezamyslet nad časovou osou vzájemné komunikace mezi Vazební věznicí Liberec a kanceláří veřejného ochránce práv. Mám – li tedy reagovat na Vaše podněty, připomínky a stanoviska k jednotlivým opatřením, budu tak činit s odstupem času jednoho roku a pěti měsíců od jejich zjištění.

Vývoj ve Vězeňské službě České republiky s sebou za tuto poměrně dlouhou dobu přinesl mnoho změn napříč různými oblastmi penitenciární péče, které se samozřejmě nedílnou měrou promítly také do realizace plnění opatření zaměstnanců Kanceláře veřejného ochránce práv.

Oblasti, které zmiňujete, se pokusím popsat optikou současného stavu, tedy téměř jeden a půl roku po provedené systematické návštěvě.

AD 1) Od realizované kontroly došlo ke změně vnitřního předpisu, jež problematiku důkladných prohlídek upravuje. S účinností od 1.1.2020 vešlo v platnost NGR č. 33/2019 o vězeňské a justiční strážci, které ustanovením § 94 specifikuje provádění důkladných osobních prohlídek. Lze tedy konstatovat, že jsou vyhodnocovány konkrétní situace, jejichž okolnosti nenasvědčují skutečností, že by obviněný mohl přenášet, držet či používat nepovolené předměty.

Současný pandemický stav a opatření s ním spojená nám nastolily i další situace (videohovory s advokáty, SKYPE hovory s osobami blízkými), kde je bezpečnostní riziko tohoto typu nulové.

K uvedené problematice a dokreslení aktuálního stavu ještě uvádím, že před připomínkovým řízením je nové Nařízení ředitele vazební věznice (o vnitřní bezpečnosti ve VV Liberec), v němž již bude přesně specifikován postup, jak bezpečnostní rizika vyhodnocovat individuálně. Nové nařízení ředitele vazební věznice o vnitřní bezpečnosti je připravováno ve spojitosti s výše uvedeným NGR a poslední změnou profilace Vazební věznice Liberec.

AD 2) Jak jsem již konstatoval ve svém předešlém stanovisku, výstup z kamery v místnosti pro provádění osobních prohlídek je přístupný pouze omezenému počtu zaměstnanců věznice, kteří jsou stejného pohlaví jako prohlížená osoba. To znamená vyjma zaměstnaných žen. Na operační středisko, kde službu zajišťuje vždy příslušník, mají povolen vstup osoby provádějící kontrolu strážní služby. Ženy mohou vstupovat do těchto prostor pouze tehdy, že ISS-OP vypne monitor zobrazující osobní prohlídky vězňených mužů.

K Vašemu návrhu o nastavení obdobného systému, jako je tomu ve Věznici Světlá nad Sázavou lze konstatovat, že tohoto nelze v rámci kamerového systému, aktuálně používaného ve vazební věznici, technicky docílit.

Vězňené osoby jsou o skutečnosti, že je prostor monitorován vyrozuměny prostřednictvím poučení, a to na vstupních dveřích a uvnitř místnosti určené k těmto úkonům. (viz. fotodokumentace)

AD 3) Vazební věznice používá při eskortách u všech obviněných do civilních zdravotnických zařízení donucovací prostředky - pouta s poutacím opaskem a pouta na nohy v souladu se zákonnými předpisy. Uvedené donucovací prostředky jsou používány po vyhodnocení všech bezpečnostních rizik. Konkrétní bezpečnostní riziko nelze dle mého názoru u žádného obviněného spolehlivě predikovat, domnívám se tudíž, že **nepoužití** vyjmenovaných donucovacích prostředků nelze předem odpovědně odůvodnit, vyjma důvodů zdravotních, o kterých vždy rozhoduje lékař na základě aktuálního zdravotního stavu.

Na uvedeném stanovisku trvám, a to zejména z důvodu eliminace vzniku mimořádné události např. útěku či pokusu o útěk.

AD 5) Na základě vašeho dopisu bylo kontaktováno několik vazebních věznic, přičemž cílem bylo získání inspirace při řešení stavebně-technické možnosti, jak problematiku vazby se zmírněným režimem řešit. Vzhledem k možnostem a prostorům v naší věznici nelze aplikovat Vámi doporučené způsoby.

I naším cílem je umísťovat obviněné nekuřáky do vazby se zmírněným režimem a v žádném případě je nechceme nijak diskriminovat. Z tohoto důvodu nyní do jednoho prostoru tzv. volné vazby umísťujeme kuřáky a do druhého, k tomuto účelu určeného úseku, umísťujeme přednostně nekuřáky. V případě, že jsou ve vazbě se zmírněným režimem umístěni nekuřáci, je tento celý prostor viditelně označen jako nekuřácký. Uvedený model se osvědčil a nezaznamenali jsme žádnou stížnost na nevhodné ubytování obviněného související s problematikou poškozování zdraví.

AD 7) Přestože jsem se k uvedenému již vyjadřoval v předešlé zprávě, nemohu souhlasit s Vaším tvrzením, že plastové závěsy dosahují nad výšku pasu osob.

Na tomto místě bych rád konstatoval, že zástěny, ať jsou plastové, kovové, látkové jsou dlouhodobě tématem k diskuzím na různých úrovních.

Aktuální stav ve Vazební věznici Liberec je takový, že některé cely, které v nedávné době prošly rekonstrukcí, mají toalety oddělené zdí a dveřmi. Podobně jsou oddělena také sociální zařízení na vazbách se zmírněným režimem.

Dovoluji si upozornit na skutečnost, že současný stav zástěn byl nastaven v návaznosti na opakované pokusy o sebevraždu či sebevraždy dokonané v prostorách WC. Následně po těchto mimořádných událostech bylo věznici v letech 2013 a 2014 vytýkáno umístění zástěn, které byly tehdy uchyceny cca ve výšce 2 metry. Státní zástupce pověřený dozorem nad výkonem vazby a testu odnětí svobody (dále jen „DSZ“) tehdy upozorňoval na nevhodnou výšku umístění (cca 180cm) a také na nevhodnost uchycení zástěny na kovové konzoli. Na základě doporučení DSZ byl v bezpečnostní komisi konané 10.01.2014 stanoven úkol k realizaci takového uchycení zástěn, aby bylo umožněno příslušníkům monitorovat pohledem prostor nad sociálním zařízením a současně eliminovat riziko suicidiálního jednání obviněných. Vzhledem k tomu, že obviněný není při vykonávání potřeby za plentou mnohdy ani vidět, nedomnívám se, že dochází k zásahu do důstojnosti osob. Plenta je umístěna ve výšce min. 130 cm.

I přes výše uvedené s Vámi souhlasím a jsem plně nakloněn myšlence vyzdění prostorů pro sociální zařízení a tím jejich oddělení od ostatní části cely. V současné době nemá vazební věznice zpracován investiční záměr k rekonstrukci sociálních zařízení, prioritou byla v minulém roce realizace nového osvětlení v celém objektu. Avšak situaci řešíme svépomocí, kdy jsou v celách sociální zařízení osazována pevnou zástěnou ve výšce min. 145 cm. (viz. fotodokumentace).

AD 9,10,11) Dříve, než se vyjádřím k problematice nošení vlastního či erárního oblečení, odpovím na váš dotaz týkající se otázky, která Vám při čtení mého předešlého stanoviska vyvstala, tedy bezpečnostní rizika související s množstvím prádla.

Obvinění mají v cele vymezený prostor (uzamykatelnou skříňku), ve které mají povinnost mít uloženy všechny držené věci. Jedná se nejen o oděv, ale také o potraviny, hygienické prostředky, tiskoviny, písemnosti, korespondenci apod. I přesto, že se domnívám, že skříňky nejsou nikterak malé, obvinění je velmi často rychle naplní nashromážděnými věcmi a pro civilní oděv ve stanoveném množství jim často nezbyvá prostor. V návaznosti na nedostatek místa a v souvislosti s nadměrným množstvím věcí, využívají pak prostor pod postelí, skříňku spolubydlícího či jiná nevhodná místa v cele. Tato skutečnost je oním mnou zmiňovaným bezpečnostním rizikem, jelikož nashromážděné množství oblečení nelze v rámci běžné kontrolní činnosti zaměstnanců dostatečně zkontrolovat. Vznikají tak příležitosti pro úkryty nedovolených nebo nebezpečných předmětů. Mé stanovisko není žádnou výmluvou, ale vychází z praktických zkušeností.

K samotné problematice nošení erárního prádla mi nezbyvá než konstatovat, že množství poskytovaného vězeňského spodního prádla, ponožek a triček je stanoveno výstrojnou normou základní výbavy pro obviněné muže a ženy. Samozřejmě, že v případě individuální potřeby přistupujeme k navýšení (např. na pokyn lékaře, z hygienických důvodů).

Výměna vlastního osobního prádla musí být zabezpečena nejméně jednou týdně. Pokud je tato zákonná podmínka dodržena včetně dílčí výměny vlastního spodního prádla a ponožek, je tato kombinace vlastního a vězeňského oděvu obviněným bez problému umožněna.

Závěrem mi dovoluji k uvedené problematice konstatovat jednu čerstvou zkušenost. V souvislosti se zákazem návštěv, zapříčiněným COVID -19, požádali všichni obvinění, kteří využívali možnost nosit vlastní civilní oděv, o převlečení do erárního prádla. Všem obviněným je v souladu s vnitřními předpisy realizována výměna a dosud jsme nezaznamenali žádnou negativní reakci na nedostatečné množství prádla.

Ad 16) Zde mohu pouze zopakovat již zmíněnou skutečnost, že zákon ukládá, aby obvinění měli možnost koupat se v teplé vodě nejméně dvakrát týdně. Toto ustanovení je ze strany vazební věznice plněno. Dále jsou zhodnocovány osobní potřeby obviněných mužů i žen individuálně (sportovní aktivity, hygienické potřeby žen), kdy je jim umožněno sprchování mimo stanovené dny. Ovšem nastavit systém tak, aby každému obviněnému byla umožněna denní teplá sprcha, je za současného počtu systemizovaných míst dozorců nemožné. Každodenní mytí v teplé vodě je zajištěno časovými intervaly, kdy v celách teče teplá voda.

Jak jsem již uvedl ve svém předchozím stanovisku ani ekonomický dopad na každodenní koupání všech vězňenských osob, by nebyl zanedbatelný, spíše naopak.

K Vašemu vyjádření, kdy uvádíte, že je běžnou zvyklostí se sprchovat minimálně jednou denně, dále mimo jiné po sportovních aktivitách, před návštěvou lékaře apod., mohu pouze konstatovat, že v praxi je tento obyčej v podmínkách vazební věznice naprostou utopií. Personál, zajišťující tato práva vazebně stíhaných osob, by ani za jednu denní směnu, nemohl kapacitně tuto činnost zajistit.

AD 19) Uvedenou problematiku jsem již vysvětloval ve svém předešlém stanovisku a na mém názoru se do dnešního dne nic nezměnilo.

Ve Vazební věznici Liberec v rámci plánování aktivit zohledňujeme zákonem stanovené dodržování odděleného navádění obviněných při předvádění k lékaři, k návštěvám osob blízkých, OČTŘ, obhájců apod.

S názorem Výboru CPT, kdy uvádíte: „*Výbor CPT je toho názoru, že umožnit vazebně stíhaným účastnit se organizovaných aktivit společně s odsouzenými je bezpochyby lepší, než je držet v celách až 23 hodin denně, a to po dlouhou dobu, jak se běžně stává v mnoha členských zemích Rady Evropy*“ nemohu souhlasit a domnívám se, že takovým přístupem by došlo k porušování právní normy i se všemi právními důsledky pro zaměstnance vězeňské služby, který by Vámi navrhovaný postup uvedl do praxe.

AD 22) Zákon o výkonu vazby ukládá, že v odůvodněných případech může ředitel věznice umožnit uskutečnění návštěvy bez sluchové, popřípadě i zrakové kontroly .

Jak jsem již konstatoval ve svém předešlém stanovisku, v případě předložené individuálně odůvodněné žádosti a doporučení ze strany zaměstnance oddělení výkonu vazby, bych tuto návštěvu umožnil.

Důvodem pro takovýto způsob návštěvy by mohla být například událost v rodině obviněného, jejíž sdělení by mohlo mít na psychiku vazebně stíhané osoby zásadní negativní dopad. V takovém případě si dovedu představit, že návštěva se uskuteční v místnosti, která je ke sdělení takové skutečnosti vhodnější.

AD 23) Soukromí obviněných při použití telefonů umístěných ve vycházkových dvorech bylo zajištěno instalací zástěny. (viz. fotodokumentace)

AD 25) Primárně je mou povinností na tomto místě popsat stavebně technický stav zdravotnického střediska VV Liberec, kdy 114 cm úzká chodbička vede do dvou ordinací (praktický lékař a stomatolog). Dveře ordinací jsou naproti sobě na konci této chodby. Do ordinací se navádí v nepravidelných intervalech. Lehce se tedy může stát, že v ordinaci praktického lékaře je již pacient lékařkou vyšetřován a do ordinace zubaře je pacient přiváděn. Pokud by byly ordinace osazeny kamerami a chodba monitorujícím zařízením, pacient přicházející do ordinace zubaře by bezpochyby mohl sledovat dění ve druhé ordinaci. Tato situace je pro mě nepřijatelná a domnívám se, že i Vy po seznámení se s prostorem, kde by byly monitory umístěny, byste se mnou souhlasila. (viz. fotodokumentace)

AD 28) K této problematice jsem se již vyjádřil a svůj názor jsem dosud nezměnil. Využití služeb profesionálního tlumočnicka (v případě, že by byl zajištěn) by vazební věznici přineslo nemalou finanční zátěž a jistě i nebezpečí z prodlení. Pacienti bývají do ordinace lékařky předváděni mnohdy s akutními potížemi, které je nezbytné řešit ihned. Není tedy čas na zajišťování profesionálního tlumočnicka.

K dnešnímu dni je situace taková, že hlavní lékařka se s pacienty domluví plynule anglicky a německy. Další komunikaci řeší pomocí nainstalovaného překladače Google. Ze zkušenosti, kdy již tuto technologii lékařka využila ke komunikaci např. v makedonštině a arabštině, je tento způsob vyhovující a pro potřeby poskytnutí zdravotní péče dostačující.

Zde si dovoluji příměr s civilní praxí, kdy k pacientovi nehovořícím česky je v běžném životě volána rychlá záchranná služba, jejíž zdravotníci také nevyužívají profesionálního tlumočnicka, a přesto dnes a denně poskytují kvalifikovanou první pomoc a nejen tu.

Vězeňská služba se potýká dlouhodobě s nedostatkem lékařů. Tento problém se mi ve VV Liberec podařilo vyřešit nástupem mladé a velmi perspektivní lékařky na HPP a lékařky na DPP. Obě jsou jazykově vybaveny a poskytují vězněným osobám kvalitní lékařskou péči, která je pro mě, naše zaměstnance a zejména pro naše klienty prvořadá.

Závěrem:

Vážená paní magistro, výše uvedená stanoviska k projednávaným problematikám jsem nakloněn řešit v rámci případného osobního jednání. Dovoluji si Vás a Vaše kolegy pozvat do Vazební věznice Liberec a společně najít cestu, která by byla schůdná pro všechny strany.

S pozdravem

Vrchní rada
plk. Mgr. Jan HLADÍK
ředitel Vazební věznice Liberec

Mgr. Jan
Hladík

Digitálně
podepsal Mgr.
Jan Hladík
Datum:
2020.05.29
12:19:31 +02'00'